

Szczecin, 7.01.2024 r.

Imię i nazwisko recenzenta:

Andreas Guskos

Miejsce pracy recenzenta:

Akademia Sztuki w Szczecinie

Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora sztuki Pani mgr Aleksandrze Lyn w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki sporządzona na wniosek Rady ds. Stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie z dnia 7 września 2023 r.

Dokumentacja przedłożona do recenzji:

- Rozprawa doktorska pt. „Slow Design – Immersyjny Kod Better.”,
- Streszczenie pracy doktorskiej w języku polskim,
- Streszczenie pracy doktorskiej w języku angielskim,
- Wykaz prac badawczych, twórczych prac zawodowych i dzieł artystycznych o istotnym znaczeniu,
- Oświadczenie doktoranta ubiegającego się o nadanie stopnia doktora sztuki na podstawie art. 179 pkt. 7-8 Ustawy z 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę prawo o szkolnictwie wyższym w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora,
- Portfolio,
- Zgoda na prezentację projektu wraz z określeniem procentowego udziału doktorantki, mgr Marta Wypych,
- Zgoda na prezentację projektu wraz z określeniem procentowego udziału doktorantki, mgr inż. arch. Paweł Malus.

Pani mgr Aleksandra Lyn ukończyła Szkołę Krakowskich Sztuk Artystycznych na Wydziale Projektowania Wnętrz i Przestrzeni w 2007 roku. W 2012 roku uzyskała stopień magistra po

ukończeniu jednolitych studiów magisterskich na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W latach 2009-2010 studiowała na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w ramach wymiany edukacyjnej. Od 2018 roku jest studentką środowiskowych studiów doktoranckich na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, a w roku 2022 rozpoczęła pracę nad przewodem doktorskim pt. „Slow design – Immersyjny Kod Better.” pod kierunkiem prof. Dr hab. Beaty Gibały-Kapeckiej, który jest przedmiotem niniejszej recenzji.

W latach 2009-2023 doktorantka stworzyła indywidualnie lub w zespołach 16 projektów z zakresu architektury wnętrz w kraju i zagranicą, z których 8 zostało zrealizowanych. Projekty obejmowały prestiżowe realizacje, a w przypadku wnętrz komercyjnych dla Telewizji TVN w Warszawie, również nadzór autorski, w którym brała udział doktorantka. W latach 2022-2023 uczestniczyła w projekcie domów modułowych opartych na technologii NOMO w zespole z mgr inż. arch. Pawłem Malusem oraz mgr Martą Wypych, który jest przedmiotem części projektowej dysertacji. W latach 2017-2021 prowadziła manufakturę mebli pod autorską marką Loftware, a w latach 2016-2021 tworzyła brand modowy oraz kolekcję ubrań House of Berries. Od 2016 do 2018 roku zrealizowała projekty czterech stoisk wystawienniczych, a w latach 2014 i 2017 stworzyła projekty dwóch stron internetowych, z których jeden został zrealizowany. W ramach autorskiej marki mebli Loftware brała udział w 4 wystawach, w tym w jednej zagranicznej (2017-2019 r.). W 2016 roku zrealizowała 4 pokazy mody, a w roku 2019 była autorką rozdziału w publikacji wydanej przez Wydział Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Doktorantka przedstawiła bogaty dorobek projektowy i realizacyjny udokumentowany w załączonym portfolio.

Autorka wykazuje również doświadczenie dydaktyczne w latach 2017-2022, w szczególności prowadzenie warsztatów w ramach własnej działalności zawodowej oraz prowadzenie konsultacji ze studentami w ramach IV Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz na Wydziale

Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie pod kierownictwem Pani prof. dr hab. Beaty Gibały-Kapeckiej (praktyka dydaktyczna w ramach studiów doktoranckich, lata 2018-2019).

Praca doktorska Pani mgr Aleksandry Lyn pt. „Slow Design – Immersyjny Kod Better.” została przedstawiona do recenzji w 1 tomie liczącym 374 strony zawierającym opracowanie teoretyczne oraz część projektową. Teza pracy została sformułowana na początku w następujący sposób: „Odpowiednio zaprojektowane przestrzenie mogą zakorzeniać w społeczeństwie zdrowe nawyki i podnosić poziom zadowolenia z życia. Mogą stać się remedium na wiele chorób cywilizacyjnych oraz rozwiązać problemy globalnej, szybko postępującej urbanizacji. Architektura wnętrz, architektura kubaturowa, urbanistyka, planowanie przestrzenne, planowanie zieleni powinny być widziane jako jeden organizm. Stworzony przez autorkę Immersyjny Kod Better prezentuje zbiór wartości oraz zasad, które umożliwiają tworzenie zgodnie z holistycznym procesem projektowym (slow design) Modelowych Miejsc do Życia ukierunkowanych na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz całej biosfery.”. Struktura formalna pracy została zbudowana w sposób prawidłowy. Zawiera spis treści, wprowadzenie, nakreślenie celów i metodologii badawczej, część teoretyczną i badawczą oraz część projektową. Została wsparta bogatą bibliografią i obszernym materiałem ilustracyjnym. We wprowadzeniu doktorantka określa główny cel pracy, jakim jest wprowadzenie do metodologii projektowania architektonicznego tytułowego kodu „Better”, a następnie wymienia przyjęte metody pracy badawczej, które określają również strukturę części teoretycznej opracowania. W rozdziale trzecim przytoczone zostają metody projektowania stosowane przez wybranych projektantów. Rozdział czwarty jest przedstawieniem materiałów zebranych z wyjazdów badawczych oraz wniosków autorskich wynikających z doświadczenia odwiedzonych miejsc. Kolejna część jest poświęcona próbie określenia szerokiej gamy aspektów wpływających na pozytywne funkcjonowanie projektowanych przestrzeni architektonicznych. Rozdział szósty przedstawia wybrane realizacje z zakresu przestrzeni mieszkalnych z wyod-

rębnieniem potencjalnych aspektów możliwych do wykorzystania w tworzeniu tytułowego kodu „Better”. Rozdział siódmy stanowi opis tytułowego kodu „Better” jako podsumowanie wniosków z części teoretycznej pracy. Ostatni rozdział stanowi propozycję projektową będącą w zamyśle autorki przykładem realizacji przy wykorzystaniu opracowanej metodologii. Zawiera on prezentację projektu „domu modułowego w technologii NOMO” zaprojektowanego w zespole: mgr Aleksandra Lyn (koordynacja prac, autorstwo 70% części projektowej opracowania), mgr Marta Wypych (autorstwo 30 % części projektowej opracowania), mgr inż. arch. Paweł Malus (w zakresie: technologia modułowa, konstrukcja oraz system elewacyjny).

Pani mgr Aleksandra Lyn przedstawiła bogaty dorobek projektowy w zakresie architektury, architektury wnętrz, wystawiennictwa, projektowania mebli, projektowania ubioru, obejmujący projekty i realizacje w Polsce, Niemczech, Wielkiej Brytanii i we Włoszech. Ma na swoim koncie publikację, wystawy, oraz nabywa doświadczenie w pracy dydaktycznej. Przedstawiona do recenzji dysertacja pt. „Slow Design – Immersyjny Kod Better.” stanowi niezwykle obszerne opracowanie zawierające omówienie licznych przykładów rozwiązań architektonicznych ze świata oraz prezentację metodologii pracy wybranych projektantów. Jest również zestawieniem różnych strategii związanych z projektowaniem w skali urbanistycznej z uwzględnieniem szerszego kontekstu historycznego, społecznego i ekonomicznego podpartym cytatami z licznych źródeł z załączonej obszernej bibliografii. Skala opracowania ukazuje duży nakład pracy i zaangażowanie doktorantki w zgłębianie obranej tematyki.

Pani mgr Aleksandra Lyn postawiła sobie w pracy doktorskiej bardzo ambitne zadanie wprowadzenia uniwersalnej metody projektowania uwzględniającej liczne czynniki wykraczające poza dyscyplinę, w tym m.in. aspekty urbanistyczne, ekonomiczne, kulturowe, meteorologiczne, socjologiczne, historyczne, rolnicze, inżynierskie, opieki zdrowotnej, itp. – od drobnych detali po skalę planetarną. W trakcie lektury moje wątpliwości wzbudzało pytanie czy w ten sposób

postawione zadanie jest w ogóle możliwe do realizacji, co autorka, mimo bardzo optymistycznego podejścia, również poddawała w wątpliwość krytykując takie postaci jak Le Corbusier lub założenia Karty Ateńskiej. Przyjęte założenia stawiały również wysokie oczekiwania związane z częścią projektową opracowania. Zacytuję tutaj przykład ze strony 137: „Na jakie czynniki należy uodpornić Modelowe Miejsca do Życia? Najważniejsze z nich to: • czas, • migracje ludzi, • zmiany klimatyczne, • pandemie, • zmiany polityczne, • zmiany gospodarcze, • dostawy jedzenia, • brak surowców, • blokady importu i eksportu, • zanieczyszczenie środowiska (woda, powietrze, grunty), • brak dostawy energii elektrycznej, • wojna, • choroby fizyczne i psychiczne, • śmierć ważnych jednostek ludzkich, • terroryzm, • nowe technologie, • zagrożenia związane z komunikacją zbiorową, • katastrofy”. Mimo tego, że uznaję opracowanie za wartościowe ze względu na zestawienie w nim wielu czynników wynikających z wniosków uzyskanych z obszernej części teoretycznej, które powinno się uwzględniać w pracy projektowej, poniżej przedstawiam kilka krytycznych przemyśleń związanych moim odbiorem pracy.

Tytuł pracy jest dwujęzyczny, co sprawia, że może być nieczytelny zarówno dla odbiorcy posługującego się językiem polskim, jak i tego, który posługuje się językiem angielskim. Zawarte w tezie i przewijające się przez całość sformułowanie „holistyczny proces projektowy Modelowych Miejsc do Życia” skutkuje oczekiwaniem odbiorcy, że w części projektowej zobaczy coś niezwykłego. W pracy występują twierdzenia autorki, takie jak: „Proces projektowania jest bardzo istotnym elementem projektu” (str. 24, truizm), „może tego typu wykres przyczyni się do tworzenia robotów, które będą w stanie odczuwać świat, a potem projektować, podobnie do tego jak projektują go ludzie.” (str. 33, niezrozumiałe jest dla autora recenzji z jakiego powodu ten wykres miałby spowodować tak daleko idące konsekwencje), „Projekt Modelowego Miejsca do Życia reprezentuje wartości, które zdaniem autorki powinny być brane pod uwagę podczas projektowania Modelowego Miejsca do Życia” (str. 119, truizm), „Jeśli chcemy zmierzyć, w jakim stopniu dana osoba jest szczęśliwa, wystarczy ją o to zapytać” (str. 129, bez komentarza).

Na część projektową opracowania składa się „projekt domu modułowego w technologii NOMO” zaprojektowanego w zespole: mgr Aleksandra Lyn (koordynacja prac, autorstwo 70% części projektowej opracowania), mgr Marta Wypych (autorstwo 30 % części projektowej opracowania), mgr inż. arch. Paweł Malus (w zakresie: technologia modułowa, konstrukcja oraz system elewacyjny) oraz zestaw plansz zawierających hasła i piktogramy związane z opracowanym w części teoretycznej kodem „Better”. Dokumentacja projektu została umieszczona w dysertacji w formie obrazów rastrowych, co uniemożliwiło pełny wgląd w jej elementy (głównie chodzi o nieczytelne opisy stref funkcjonalnych po powiększeniu oraz rzuty w skali urbanistycznej). Na podstawie zamieszczonych materiałów oceniam propozycję projektową jako interesującą w warstwie estetycznej, sposobie budowania formy i rozmieszczenia funkcji – tam gdzie jest to czytelne i w zakresie, w którym projekt został zaprezentowany. Wątpliwości budzą niektóre szczegóły, jak brak wiatrołapów i lokalizacja miejsc parkingowych.

Pani mgr Aleksandra Lyn przedłożyła do oceny rozprawę doktorską oraz bogaty dorobek projektowy na wysokim poziomie warsztatowym, w tym liczne realizacje w Polsce i zagranicą. Przedstawiona rozprawa prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydatki w dyscyplinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki, potwierdza jej umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy artystyczno-naukowej oraz stanowi oryginalne osiągnięcie w tym zakresie. Szczególne uznanie budzi obszerne opracowanie części teoretycznej dysertacji. Wobec powyższych stwierdzam, że praca spełnia warunki ustawowe i popieram wniosek o nadanie stopnia doktora Pani mgr Aleksandrze Lyn.

Z poważaniem,

